

Antibiotikaprofylax vid urologiska ingrepp

Gäller för: Region Kronoberg

Faktaägare: Henrik Björkman, överläkare, kirurgkliniken Joakim Örtegren, överläkare, kirurgkliniken, Jonas Richtoff, överläkare kirurgkliniken, Oskar Ekelund, överläkare, klinisk mikrobiologi, Anna Wimmerstedt, överläkare, infektionskliniken

- Profylaxen ges som **engångsdos!**
- **Peroral profylax** är att föredra i första hand. **Peroral profylax ges minst 1½ timme före op-start.** Ett undantag är T Ciprofloxacin vid transrektal prostatabiopsi, då den perorala profylaxen kan ges precis före ingreppet.
- **Intravenös profylax** ges vid akuta operationer, vid störd mag-tarmfunktion (opiater, snabb passage) och vid kraftig övervikt. **Intravenös profylax skall påbörjas 30-60 min före op-start och vara avslutad innan incision.** Vid behov av intravenös tillförsel ersätts T Bactrim med Inf Eusaprim 10 ml iv (=trimetoprim 160 mg + sulfametoxazol 800 mg), T ciprofloxacin 500 mg resp 750 mg med Inf Ciprofloxacin 400mg x1 samt T Flagyl 400 mg x3 med Inf Metronidazol 1,5g iv.
- **Det är mycket viktigt att antibiotikakoncentrationen i blodet är hög vid operationens start. Säkerställ att antibiotika (per oral eller intravenös) är givet korrekt vid "time-out"!**
- Om profylax med Cefotaxim har använts bör dosen upprepas om operationstiden överstiger 3 timmar eller om transfusionskrävande blödning uppstår.
- Profylaxdosen behöver normalt sett ej korrigeras vid njursvikt.
- Profylaxen ska alltid ordinerars i läkemedelsmodulen i Cosmic.
- Generellt gäller att bakteriuri ska uteslutas med hjälp av urinodling och i förekommande fall behandlas **innan diagnostiska eller terapeutiska ingrepp i urinvägarna, undantaget lågriskingrepp (se nedan).** Om bakteriuri föreligger (positiv urinodling, fynd av "massiv blandflora" samt vid KAD-bärarskap eller förekomst av korallkonkrement) ska behandling ges med **T. Ciprofloxacin 500 mg x 2 eller T. Bactrim 2 x 2 vilket bör korrigeras efter odlingsvar. Terapin bör påbörjas ca 3 dagar före ingreppet och pågå 7 dagar totalt.**
- Patienter som har fått adekvat antibiotikabehandling enligt ovan inför kirurgi behöver ingen extra profylax på operationsdagen med Ciprofloxacin eller Bactrim, däremot ges tillägg av Flagyl vid ingrepp med tarmsubstitut enligt nedan.

Typ av operation	Preparatval OBS! Engångsdos!	Preparatval vid allergi mot förstahandsval
Lågriskingrepp (cystoskopi, urodynamisk undersökning, TURB i normalfallet, anläggande eller byte av nefrostomikateter)	Ingen profylax	Ingen profylax
TURB – komplicerat ingrepp (stor eller nekrotisk tumör)	T Bactrim 2x1*	T Ciprofloxacin 500 mg 1x1*

Typ av operation	Preparatval OBS! Engångsdos!	Preparatval vid allergi mot förstahandsval
TURP	T Bactrim 2x1*	T Ciprofloxacin 500 mg 1x1*
Transrektal prostatabiopsi Inläggning av guldstift	T Ciprofloxacin 750 mg 1x1*	T Bactrim 2x1*
Transurethral stenextraktion utan litotripsi	Ingen profylax*	Ingen profylax*
Transurethral stenextraktion med litotripsi samt perkutan stenextraktion	T Bactrim 2x1*	T Ciprofloxacin 500 mg 1x1*
Öppen eller laparoskopisk operation utan öppna urinvägar	Ingen profylax*	Ingen profylax*
Öppen eller laparoskopisk operation med öppna urinvägar (t ex njurbäckenplastik, operation av urinblåsa samt radikal prostatektomi)	T Bactrim 2x1*	T Ciprofloxacin 500 mg 1x1*
Operation med tarmsubstitut	T Bactrim 2x1 + T Flagyl 400 mg 3x1*	Inj Cefotaxim 1g x 1 iv + T Flagyl 400 mg 3x1*
ESWL	Ingen profylax*	Ingen profylax*

*Observera att man utöver rekommenderad profylax även ska utesluta bakteriuri med hjälp av urinodling och i förekommande fall behandla, se punktlista ovan. Det skall göras vid alla nämnda ingrepp utom lågriskingreppen i översta raden.

Relaterade dokument

Interna länkar

[Antibiotikaguiden](#)

Externa länkar

[Antibiotikaprofylax vid kirurgiska ingrepp, SBU 2010](#)

[Herr. European Urology 2014; 65\(4\): 839-842. Should Antibiotics Be Given Prior to Outpatient Cystoscopy? A Plea to Urologists to Practice Antibiotic Stewardship.](#)

[Grabe et al. 2014; Guidelines on Urological Infections. European Association of Urology.](#)

[Bootsma et al. European Urology 2008; 54: 1270-1286. Antibiotic Prophylaxis in Urologic Procedures: A Systematic Review.](#)

Vid upptäckt av felaktig information eller länk, vänligen meddela faktaägare.